

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Mrázkové a soudců JUDr. Pavla Vlacha a Mgr. Lucie Vítkové v právní věci

žalobců: **a) JUDr. Pavel Č.**, narozený dne xxx
 bytem xxx
 b) JUDr. Ing. Adam Č., LL. M., narozený dne xxx
 bytem xxx
 c) JUDr. Roman J., Ph.D., narozený dne xxx
 bytem xxx
 d) JUDr. Petr K., Ph.D., narozený dne xxx
 bytem xxx
 e) JUDr. Ing. Ondřej L., narozený dne xxx
 bytem xxx
 f) Mgr. Ilona M., narozená dne xxx
 bytem xxx
 všichni zastoupení advokátem doc. JUDr. Tomášem Gřivnou, Ph.D.
 sídlem Revoluční 1044/23, Praha 1

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČ 00025429
 sídlem Vyšehradská 16, Praha 2
 jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
 sídlem Rašínovo nábřeží 42, Praha 2

o zadostiučinění nemajetkové újmy,

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

k odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 3. 12. 2020, č. j. 26 C 49/2019-328,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé **mění** tak, že se **zamítá** žaloba, kterou se každý ze žalobců domáhal na žalované zaplacení částky 25 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75% ročně od 22. 2. 2019 do zaplacení.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně se v zamítavém výroku o věci samé **mění** tak, že žalovaná je povinna zaslat žalobcům **a), c), d) a e)** písemnou omluvu tohoto znění: „Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti se Vám omlouvá za morální újmu, která Vám vznikla v důsledku nesprávného úředního postupu v trestním řízení vedeném u Městského soudu v Brně pod sp. zn. 3 T 151/2017, spočívajícího v neoprávněném zpřístupnění Vaší osobní komunikace s MUDr. S. A. Z., obhajovaným Vaší osobou v trestním řízení, čímž byloasaženo do Vašich práv na respektování soukromí, listovního tajemství a zejména pak na zachování důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem.“, a to do patnácti dnů od právní moci rozsudku, a v rozsahu požadavku žalobců **b) a f)** na dání omluvy se v tomto výroku **potvrzuje**.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobcům a), c), d) a e) na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 151 506 Kč, do patnácti dnů od právní moci rozsudku, k rukám zástupce žalobců.
- IV. Žalobci b) a f) jsou povinni zaplatit žalované na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 900 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované zaplatit každému ze žalobců částku 25 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75% ročně od 22. 2. 2019 do zaplacení, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I), zamítl žalobu, aby byla žalovaná povinna zaplatit každému ze žalobců částku 75 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75% ročně od 22. 2. 2019 do zaplacení a dále zaslat každému ze žalobců písemnou omluvu tohoto znění: „Omluva za nemajetkovou újmu, způsobenou nesprávným úředním postupem, Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti se omlouvá, neboť v trestním řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 T 151/2017 došlo vůči této osobě k nesprávnému úřednímu postupu soudu, za který jednal předseda senátu Mgr. Michal Kabelík a k následnému vzniku nemajetkové újmy. Nesprávný úřední postup Městského soudu v Brně spočíval v pověření znaleckého ústavu zkoumáním a zajištěním veškerých dat z elektronických zařízení, které byly zajištěny při domovní prohlídce jejího klienta. Tato zařízení obsahovala mj. i její důvěrnou komunikaci s klientem. Znalecký ústav veškerý obsah elektronických zařízení stáhl na nosič dat, který předseda senátu nechal vložit do trestního spisu, zařídil pořízení jeho kopií na nosiče dat Blu-ray, které následně předal státnímu zástupci, dalším obžalovaným a jejich obhájčům k prostudování. Tím Městský soud v Brně porušil právo na respektování soukromého života, které je zaručeno článkem 8 úmluvy rady Evropy o ochraně lidských práv a článku 10 listiny základních práv a svobod. Dále bylo neoprávněně asaženo právo na zachování listovního tajemství, do kterého je třeba zahrnovat i právo na zachování důvěrné komunikace mezi advokátem a jeho klientem, zaručené článkem 13 Listiny základních práv a svobod.“ (výrok II), a uložil žalované zaplatit na náhradu nákladů řízení každému ze žalobců a), c), d) a f) částku 39 001,80 Kč, žalobci b) částku 28 547,40 Kč a žalobci e) částku 31 911 Kč, všem k rukám jejich zástupce do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok III).

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

2. Rozhodl tak o žalobě podané u něj dne 22. 2. 2019, kterou se žalobci (posléze uvedení v záhlaví shora; původní spolužalobci Mgr. David Z., JUDr. Alena K. a Mgr. Jana M. vzali své žaloby zpět a řízení o nich bylo zastaveno) domáhali na žalované každý zaplacení částky 100 000 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9,75% ročně od 22. 2. 2019 do zaplacení a poskytnutí písemné omluvy ve znění uvedeném ve výroku II napadeného rozsudku. Uvedených nároků se domáhali jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která jim měla vzniknout jako obhájcům obviněného (obžalovaného) MUDr. S. A. Z. v jeho trestní věci vedené (v řízení před soudem) u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 46 T 5/2015, a to následkem nesprávného úředního postupu Městského soudu v Brně popsáno v textu navrhované omluvy.
3. Soud prvního stupně vyšel po provedeném dokazování zejména z následujících skutkových zjištění.
4. Žalobci jsou zvolenými obhájci obviněného MUDr. S. A. Z. (dále i jen „obviněný“) v jeho trestní věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 46 T 5/2015. Dne 2. 12. 2016 byla u obviněného vykonána domovní prohlídka, při které byly zajištěny mj. flash disk, iPad a mobilní telefon iPhone. Ohledně těchto elektronických zařízení patřících obviněnému bylo Městským soudem v Brně v (další) trestní věci obviněného, zde vedené pod sp. zn. 3 T 151/2017, rozhodnuto o přibrání znalce, jemuž bylo uloženo zpřístupnit zde obsažená data. Znalec úkol splnil a data, obsahující i komunikaci obviněného s žalobci ve věci obhajoby v řízení sp. zn. 46 T 5/2015, stáhl na Blu-ray disky. Ty byly předsedou senátu Městského soudu v Brně v průběhu hlavního líčení konaného ve věci sp. zn. 3 T 151/2017 dne 28. 2. 2018 předány pěti obhájcům ostatních spoluobviněných a rovněž i státnímu zástupci, ač byl městský soud již předtím konfrontován s námitkou, aby součástí znaleckého zkoumání nebyla důvěrná komunikace mezi obhájcem a obžalovaným. Důkazně pak nebyl obsah Blu-ray disků v řízení vedeném u městského soudu nijak využit. Výsledky žalobců a), c), d), e) a f) soud prvního stupně dále zjistil, že v nich shora uvedený postup městského soudu, který zpřístupnil jejich důvěrnou komunikaci s obviněným dalším osobám, a zejména pak státnímu zástupci, což žalobci hodnotí jako naprostý exces a selhání, vyvolal deziluzi a zklamání stran fungování právního státu, jakož i obavy z možného opakování takového excesu, jemuž se, byť nechcíc, musí do jisté míry přizpůsobit ve své další praxi. Žalobkyně f) byla v předmětné době advokátní koncipientkou. Žalobci uplatnili nárok u žalované dne 21. 8. 2019, žalovaná na uplatnění nároku věcně nereagovala a neplnila ničeho.
5. Uvedená zjištění soud prvního stupně právně posoudil podle ustanovení § 1 odst. 1, § 3 odst. 1, § 5 písm. b), § 13, § 31a, § 32 odst. 3 a § 35 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále i jen „OdpŠk“).
6. Na jejich podkladě předně neshledal důvodnou žalovanou vznesenou námitku promlčení s tím, že žalobci byli konfrontováni s jimi namítaným postupem Městského soudu v Brně dne 28. 2. 2018, kdy dal předseda jeho senátu přítomným při hlavním líčení k dispozici Blu-ray nosiče. U žalované byl nárok uplatněn dne 21. 8. 2018 a žaloba byla podána dne 22. 2. 2019 (což však o běhu promlčecí lhůty ještě ničeho nevyovídá – poznámka odvolacího soudu).
7. Uvedené počínání městského soudu shledal soud prvního stupně rozporným se zákonnými ustanoveními trestního řádu, vztahujícími se k ochraně důvěrné komunikaci mezi advokátem a jeho klientem (jež nicméně neoznačil – poznámka odvolacího soudu). Proto je kvalifikoval jako nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 odst. 1 OdpŠk, k čemuž rovněž poukázal na rozsudek ESLP ze dne 3. 2. 2015 ve věci Pruteanu proti Rumunsku.
8. Soud prvního stupně dále dovedl, že v důsledku tohoto nesprávného úředního postupu vznikla žalobcům nemajetková újma, ztotožnitelná již s pocity deziluze a obav o bezpečnost advokátní

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

důvěrné komunikace *pro futuro*. K tomu soud prvního stupně uvedl, že uvěřil jejich účastnickým výpovědím, v nichž tyto pocity shodně popisovali. Vznik stejné újmy presumoval i v případě žalobce b), jehož žalobní tvrzení se nelišila od ostatních žalobců, a pokud vznikla újma jim, vznikla podle soudu prvního stupně jistě i jemu.

9. Konečně soud prvního stupně dospěl k závěru, že tuto újmu je podle § 31a OdpŠk namíste odškodnit v penězích. Adekvátním odškodněním shledal částku 25 000 Kč pro každého z žalobců. Výši odškodnění odůvodnil tím, že by neměla mít z pohledu žalované punitivní charakter, že žalobci v předmětných souvislostech vystupovali jako obhájci a že nadto újmu sdíleli, tj. nebyli „v tom sami“.
10. S ohledem na skutečnost, že poskytnutí peněžitého zadostiučinění konzumuje podle soudu prvního stupně jak možnost odškodnění konstatováním porušení práva, tak i požadovanou omluvou, přiznal soud prvního stupně na odškodnění každému z žalobců právě jen částku 25 000 Kč, a to spolu s důvodně a v zákonné výši požadovanými úroky z prodlení, a ve zbytku žalobu zamítl.
11. O náhradě nákladů řízení soud prvního stupně rozhodl podle ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále „AT“), podle níž vyčíslil náklady zastoupení úspěšných žalobců advokátem.
12. Žalovaná napadla rozsudek soudu prvního stupně včasným a přípustným odvoláním, a to v jeho vyhovujícím meritorním výroku a výslovně též ve výroku o nákladech řízení (aniž by však vůči němu formulovala jakékoliv odvolací námitky). Předně namítla, že napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť jeho písemné vyhotovení neobsahuje v odůvodnění v rozporu s požadavky ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. ani uvedení důkazů, z nichž soud prvního stupně vyvodil svá jednotlivá skutková zjištění, ani přiblížení úvah, jimiž se řídil při hodnocení důkazů. Závěr o nesprávném úředním postupu soud prvního stupně odůvodňuje pouze nespecifickým odkazem na trestní řád a výši přiznaného zadostiučinění jen odkazem na obecné představy o spravedlnosti.
13. Dále žalovaná napadenému rozsudku vytkla, že se nijak nevypořádal s jí na podporu své obranné argumentace označenou judikaturou, a to zejm. usnesením Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2019, sp. zn. IV. ÚS 4342/18, a rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014. Ústavní soud přitom citovaným usnesením rozhodoval v bezprostřední souvislosti s projednávanou věcí, kdy odmítl dílem jako zjevně neopodstatněnou a dílem jako opožděnou ústavní stížnost stejných žalobců napadající právě to, že Městský soud v Brně umístil do spisu vedeného pod sp. zn. 3 T 151/2017 jejich komunikaci s obviněným. Uzavřel, že právo na zachování důvěrnosti komunikace mezi obviněným a advokátem není právem, které by svědčilo obecně advokátovi, ale je projekcí práva obviněného. Tím spíše pak nejde o základní právo zaručené či chráněné z pohledu advokáta Listinou nebo Úmluvou. Postupem Městského soudu v Brně podle Ústavního soudu nemohl být porušen zákaz zneužití práv či překročena možná omezení (čl. 17 a 18 Úmluvy), porušena tvrzená základní lidská práva a svobody (čl. 7 a 10 Listiny, čl. 8 Úmluvy) ani právo na svobodnou volbu povolání (čl. 26 Listiny). Z uvedeného podle žalované pro souzenou věc plyne, že nebyla porušena žádná práva svědčící žalobcům. Opačný závěr soudu prvního stupně je blíže neodůvodněný, a i kdyby byl správný, nemůže obstát navazující závěr soudu prvního stupně o vzniku újmy. Jeho přijetím soud prvního stupně přehlédl, že žalobci jsou advokáty, profesionály nadanými právním vzděláním, odbornou praxí a odbornými zkouškami, kteří mají na základě své stavovské příslušnosti zcela jiný přehled o soudním řízení, obzvláště pak o řízení trestním, než běžná veřejnost nebo osoby, které jsou samy trestně stíhány. Žalobci by podle žalované v intencích jí citovaného rozsudku Nejvyššího soudu měli být schopni snášet jakožto advokáti a obhájci i takový postup orgánů veřejné moci, který je

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

přivádí do konfliktních, emočně vypjatých, stresujících a lidsky nepříjemných situací, o jakou mohlo jít i zde. Žádná nemajetková újma jim tudíž vzniknout nemohla. Ve vztahu k žalobci b) je to podle žalované zřejmé o to více, že ji pouze tvrdil, avšak – na rozdíl od ostatních žalobců – neprokazoval. Konečně žalovaná poukázala i na nález Ústavního soudu ze dne 3. 1. 2017, sp. zn. III. ÚS 2847/14, který řešil otázku důvěrnosti komunikace mezi advokátem a klientem se závěrem, že je nutno ji vykládat směrem k ochraně klienta, a nikoliv advokáta, který v rámci výkonu svého povolání neuplatňuje práva, nýbrž plní naopak mu zákonem uložené významné povinnosti.

14. Proto žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, případně aby jej změnil tak, že žalobu zamítne i v rozsahu, v němž jí bylo vyhověno odvoláním dotčeným vyhovujícím výrokem napadeného rozsudku.

15. Žalobci s odvoláním nesouhlasili. Ke zpochybnění závěru o existenci nesprávného úředního postupu žalovaná argumentuje usnesením Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2019, sp. zn. IV. ÚS 4342/18, a přitom podle žalobců přehlíží (stejně jako citované usnesení), že závěr o obhájci jako nositeli práv, jakkoliv synallagmaticky navázaných na práva klienta, byl již přijat jak v nálezné judikatuře Ústavního soudu (nález ze dne 28. 8. 2009, sp. zn. II. ÚS 2894/08), tak v judikatuře ESLP [rozsudky Michaud proti Francii ze dne 6. 12. 2012, Pruteanu proti Rumunsku ze dne 3. 2. 2015, Foxley proti Spojenému království ze dne 12. 10. 2000 (správně 20. 6. 2000 – poznámka odvolacího soudu), Niemietz proti Německu ze dne 16. 12. 1992]. Jakkoliv lze přisvědčit žalované, že soud prvního stupně neoznačil konkrétní porušená ustanovení trestního řádu, jejich identifikace je zřejmá, jde o ustanovení § 88 odst. 1 a § 158d tohoto procesního předpisu. Poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 30 Cdo 3849/2014, žalovaná opomíjí jeho právní větu, jež zní, že „sama skutečnost, že se advokát v rámci výkonu svého povolání a v důsledku nesprávného úředního postupu orgánu veřejné moci ocitl v konfliktní, emočně vypjaté, stresující či lidsky nepříjemné situaci, u něho nepředstavuje vznik nemajetkové újmy, za kterou by odpovídal stát podle zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), *nejde-li o zjevný exces v porovnání s obdobnými situacemi, které jsou s výkonem advokacie běžně spojené.*“ V souzené věci přitom podle přesvědčení žalobců právě o takový exces šlo, neboť sledování komunikace advokátů s jejich klienty rozhodně není běžnou praxí orgánů činných v trestním řízení. Automatické vyloučení obhájců z práva na odškodnění nemajetkové újmy jen z důvodu jejich příslušnosti k profesionálnímu (advokátnímu) stavu by bylo podle žalobců v rozporu jak s ustanovením § 31a OdpŠk, tak obecnou zásadou rovnosti před zákonem. Závěr soudu prvního stupně o vzniku újmy i v případě žalobce b) je konečně podle žalobců v souladu s rozhodovací praxí Nejvyššího soudu, podle níž musí přiznaná výše zadostiučinění odpovídat principu legitimního očekávání, a tedy korelovat odškodnění přiznanému v obdobných věcech. V případě nemajetkové újmy se navíc neprokazuje, jak se poškozený cítí, ale jestli má důvod se cítit poškozeným. Závěr soudu prvního stupně, že újma vznikla i žalobci b), vznikla-li všem spolužalobcům, je proto správný, reflektující i subsidiaritu účastnického výsledku, právě jen v případě žalobce b) neprovedeného.

16. Proto žalobci navrhl, aby odvolací soud potvrdil napadený rozsudek jako věcně správný

17. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek včetně řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a shledal odvolání jen zčásti důvodným.

18. Úvodem odvolacího přezkumu odvolací soud konstatuje, že předně nepřisvědčil námitce žalované, podle níž má být napadený rozsudek nepřezkoumatelný.

19. V rozsudku ze dne 25. 6. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2543/2011, uveřejněném pod č. 100/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, Nejvyšší soud vysvětlil, že měřítkem toho, zda napadené

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

rozhodnutí soudu prvního stupně je či není přezkoumatelné, nejsou požadavky odvolacího soudu na náležitosti odůvodnění napadeného rozhodnutí, ale především zájem účastníků řízení na tom, aby mohli v odvolání náležitě použít odvolací důvody. I když rozhodnutí soudu prvního stupně plně nevyhovuje všem požadavkům na jeho odůvodnění (tak jako tomu je i v případě napadeného rozsudku – viz již poznámky odvolacího soudu pod body 6 a 7 shora), není zpravidla nepřezkoumatelné, jestliže nedostatky jeho odůvodnění nebyly podle obsahu odvolání na újmu uplatnění práv odvolatele.

20. Tak je tomu podle odvolacího soudu i v souzené věci. Z napadeného rozsudku jsou zřejmé důvody, které soud prvního stupně vedly k rozhodnutí. Odůvodnění napadeného rozsudku zjevně nebránilo žalované v tom, aby proti rozsudku formulovala odvolací důvody. Pak je ale námitka nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku nutně nepřijatelná.
21. Druhým zásadním konstatováním uvozuji odvolací přezkum je, že podle ustálené judikatury Nejvyššího soudu [rozsudek ze dne 19. 11. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3850/2014, uveřejněným pod č. 37/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 37/2015“)] představuje ustanovení § 31a odst. 2 OdpŠk způsob vypořádání vztahu mezi účastníky, který vyplývá z právního předpisu. Odvolací soud tudíž není vázán mezemi odvolání, což znamená, že *zásadně* bez ohledu na to, který z účastníků a v jakém rozsahu napadne odvoláním rozsudek soudu prvního stupně, nemohou ani dílčí výroky o poskytnutí přiměřeného zadostiučinění nabýt samostatně právní moci a vykonatelnosti. Výsledkem jiného postupu by totiž mohlo být pravomocné rozhodnutí vypořádávající právní vztahy mezi účastníky jinak, než jak vyplývá z právního předpisu (§ 31a OdpŠk, resp. jeho ustáleného judikatorního výkladu). Samostatně může nabýt právní moci jen zamítavý výrok o zaplacení peněžité částky, pokud soud prvního stupně současně vyhověl žalobě konstatováním porušení práva, uložením omluvy či přiznáním části požadované peněžité satisfakce, a to za situace, kdy odvolání podá pouze žalovaná. V takovém případě se totiž projeví zásada, že soud (i odvolací) je omezen požadavkem poškozeného. V tomto smyslu je žalobce nadále *dominus litis* a požaduje-li i po zamítavém rozsudku soudu prvního stupně zadostiučinění v penězích vyšší než přiznanou částkou, je na něm, aby tuto svoji vůli v řízení projevil podáním odvolání proti takovému zamítavému výroku.
22. Avizovaným ustáleným judikatorním výkladem ustanovení § 31a OdpŠk je, že omluva je kompenzačním prostředkem první volby, jejímž uplatněním poškozený vyjadřuje, že mu jde o projev uznání chyby. Je-li žádána a dojde-li soud k závěru o odpovědnosti žalované, je namístež ji poskytnout vždy a až následně zvažovat, zda je vzhledem k individuálním okolnostem věci namístež poskytnout spolu s ní ještě satisfakci konstatováním porušení práva (což bude zcela výjimečně) nebo (typicky) zaplacením peněžitého zadostiučinění (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 11. 1. 2012, sp. zn. 30 Cdo 2357/2010, uveřejněný pod č. 57/2012 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, a ze dne 30. 6. 2015, sp. zn. 30 Cdo 4342/2014).
23. Závěr soudu prvního stupně, že žalobcům nenáleží omluva vzhledem k její konzumaci poskytnutým peněžním odškodněním, je s touto ustálenou rozhodovací praxí ve zřejmém rozporu a ve svém důsledku představuje jiné vypořádání než stanovené právním předpisem.
24. S přihlédnutím k R 37/2015 to znamená, že odvolání žalované proti vyhovujícímu výroku napadeného rozsudku otevřelo k odvolacímu přezkumu i tu část zamítavého výroku, v níž soud prvního stupně zamítl nárok na omluvu, nikoliv však již tu část, v níž soud prvního stupně nepřiznal žalobcům nárok na zaplacení částky 75 000 Kč s příslušenstvím. Právě jen v posledně uvedeném rozsahu nabyl zamítavý výrok napadeného rozsudku samostatně právní moci.

25. Po přezkoumání napadeného rozsudku v takto vymezeném rozsahu odvolací soud konstatuje, že soud prvního stupně dospěl po provedeném dokazování ke v zásadě správným skutkovým zjištěním (s dílčími výhradami níže), k jejichž právnímu posouzení za pomoci správně určené právní normy (zákon č. 82/1998 Sb.) odvolací soud uvádí následující.
26. Odvolací soud sdílí závěr soudu prvního stupně, že zpřístupnění Blu-ray disků obsahujících komunikaci obviněného s žalobci předsedou senátu Městského soudu v Brně v průběhu hlavního líčení konaného dne 28. 2. 2018 ve věci sp. zn. 3 T 151/2017 třetím osobám (obhájcům ostatních spoluobviněných a dokonce i státnímu zástupci) bylo pochybením subsumovatelným nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 OdpŠk.
27. Již v usnesení ze dne 14. 5. 2020, č. j. 25 Co 108/2020-384, vydaném v odškodňovací věci vedené proti státu z analogických důvodů jako v případě žalobců obviněným a jeho manželkou, zdejší odvolací soud uvedl mj. následující: „Zásadní je, že žalobce tvrdí újmu, která mu vznikla zpřístupněním jeho komunikace s obhájci v trestním řízení, čímž měl být poškozen v probíhajícím trestním řízení. Součástí ústavního práva na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod je i právo radit se se svým obhájcem za podmínky, ve kterých současně nedochází k poskytování informací orgánům činným v trestním řízení. V takovém případě komunikace mezi obhájcem a klientem podléhá maximální možné ochraně (srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2847/14). Trestní řád pak v několika svých ustanoveních explicitně upravuje, že provádění odposlechu a záznamu telekomunikačního provozu mezi obhájcem a obviněným je nepřijatelné (§ 88 t. ř., viz též nálezy III. ÚS 62/95), což platí i pro komunikaci mezi zadrženou osobou a obhájcem (dříve v § 76 odst. 6 t. ř., nyní § 76b t. ř., § 78 t. ř.). Z Listiny základních práv a svobod, trestního řádu, zákona o advokacii a rovněž z mezinárodních úmluv tak vyplývá, že (aby bylo v trestním řízení skutečně zajištěno právo na spravedlivý proces) je nezbytné zajistit ochranu komunikace mezi obhájcem a klientem, právo rozhodnout o zveřejnění takové komunikace přísluší výlučně klientovi a orgány činné v trestním řízení jsou povinny zjištěná data z takové komunikace zničit. Pokud tak neučiní a dokonce tato data zpřístupní jiným osobám, tak se jedná o nesprávný úřední postup...“.
28. Odvolací soud citované posouzení existence odpovědnostního titulu sdílí i v nyní projednávané věci a pro stručnost na ně odkazuje. Poukázat lze i na Ústavním soudem zaujatý náhled na zařazení prepisů odposlechu komunikace obviněného s žalobci do spisu v trestní věci sp. zn. 46 T 5/2015, k němuž Ústavní soud kategoricky konstatoval nepřijatelnost takových postupů v trestním řízení (viz usnesení ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. III. ÚS 1844/20, bod 7). Věcně podle odvolacího soudu není v tomto ohledu oproti skutkovým poměrům projednávané věci, kdy byly takto zpřístupněny nikoliv prepisy odposlechu, ale zaznamenaná elektronická komunikace, žádného rozdílu. Zaručení důvěrnosti výměny informací mezi advokátem a jeho klientem je obecným požadavkem, k čemuž lze poukázat i na důvody nálezů Ústavního soudu ze dne 22. 10. 2019, sp. zn. III. ÚS 702/17, a ze dne 5. 3. 2021, sp. zn. II. ÚS 2007/20, a tam odkazovaná rozhodnutí ESLP, citovaná případně i žalobci. Obranná argumentace žalované usnesením Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2019, sp. zn. IV. ÚS 4342/18, podle něž je důvěrnost komunikace mezi obviněným a advokátem primárně ochranou obviněného, a nikoliv obhájce, nemění ničeho na tom, že porušení této důvěrnosti je objektivně vzato nesprávným úředním postupem. Závěr o jeho existenci je totiž dán právě již oním porušením důvěrnosti. Otázka, k čí ochraně je tato důvěrnost primárně určena, je z pohledu nesprávnosti úředního postupu bez významu.
29. Odvolací soud považuje za správný rovněž úsudek soudu prvního stupně, že žalobcům (nikoliv však všem – k tomu viz níže) vznikla v důsledku uvedeného nesprávného úředního postupu *jistá* nemajetková újma, ztotožněná s pocity deziluze a zklamání z – i podle odvolacího soudu excesivního – narušení již zmíněné důvěrnosti komunikace obhájce s klientem, a to pocity úkornými tím spíše, že orgán činný v trestním řízení (nadto soud) byl předem marně upozorněn

na to, že Blu-ray disky takovou komunikaci obsahují. Žalobci jsou jistě profesionály, jak žalovaná správně zdůrazňuje, to je však z pohledu § 13 a § 31a OdpŠk ještě nečiní věcně nelegitimovanými k požadavku, který žalobou požadují. Míra (intenzita) újmy je věcí jinou (k tomu viz níže).

30. Soud prvního stupně správně vyšel i z toho, že vznik újmy v žalobou předešlených souvislostech se nepresumuje, ale je namístě ho prokazovat, pročez žalobcům při jednání dne 28. 1. 2020 zcela správně adresoval poučení podle § 118a odst. 3 o. s. ř., aby navrhli důkazy, jimiž svá tvrzení o vzniku újmy prokážou. Žalobci [vyjma žalobce b)] navrhli provedení svých účastnických výslechů, z nichž soud prvního stupně zjistil a zjištěné hodnotil – oproti námitkám žalované – zcela správně potud, že vyslechnutí žalobci vznik jimi tvrzené újmy rovněž i prokázali.
31. Uvedený závěr však podle odvolacího soudu neplatí ohledně žalobce b), který na prokazování újmy vzniklé jeho osobě rezignoval, ztotožňuje ji v podání ze dne 28. 2. 2020 s obsahem samotných Blu-ray disků. Tento obsah je však důvěrností samou; újmou jsou až následky, které vznikly z jejího porušení. Úvaha soudu prvního stupně, že pokud prokázali újmu ostatní žalobci, vznikla jistě i žalobci b), nemůže obstát jak správná, neboť ve výsledku presumuje (předpokládá) vznik újmy tam, kde musí být prokázána. Argumentace žalobců judikaturou o srovnatelné výši odškodnění je ve vztahu k žalobci b) nepřiléhavá, neboť ten neprokázal již vznik újmy, proto je bezvýznamná otázka jejího odškodnění. To, jestli měl i žalobce b) důvod se cítit poškozeným, tak jako ostatní žalobci, bylo rovněž namístě prokazovat. Ohledně žalobce b) je tedy odvolací soud oproti soudu prvního stupně toho názoru, že vznik újmy přes poučení podle § 118a odst. 3 o. s. ř. neprokázal.
32. Pokud jde o žalobkyni f), i její tvrzení o deziluzi z nepřipustného postupu soudu lze vzít za prokázána. Na druhou stranu však s ohledem na zdůrazněný prvek důvěrnosti vztahu obviněného a obhájce (advokáta) nelze přehlédnout, že jmenovaná nebyla obhájcem obviněného, ale právě „jen“ advokátní koncipientkou žalobce a), vystupující při obhajobě obviněného jako další zástupce žalobce a). Uvedené sice zjistil již soud prvního stupně její účastnickou výpověď, paušální skutkový závěr o žalobcích jako obhájcích obviněného (viz body 20 a 21 napadeného rozsudku) je však s tímto dílčím skutkovým zjištěním ve zřejmém rozporu.
33. Odvolací soud je toho názoru, že je-li v předmětné věci shledána újma deziluzí z narušení chráněné důvěrnosti vztahu obviněného a obhájce, nemůže být k jejímu odškodnění aktivně legitimována (podle hmotného práva oprávněna) osoba, která není účastníkem tohoto chráněného vztahu, tj. není ani obviněným, ani obhájcem. Z uvedeného důvodu žalobkyni f), byť jistě jako ve věci zainteresovaný zaměstnanec obhájce mohla pociťovat okolnosti věci obdobně jako její zaměstnavatel, žádné zadostiučinění nepřisluší. Postrádají-li osoby blízké osobám obviněných (obžalovaných) aktivní věcnou legitimaci k uplatňování nároků na odškodnění újmy odvíjené z nezákonného (nedůvodného) trestního stíhání (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 8. 10. 2019, sp. zn. IV. ÚS 2287/18), pak odvolací soud nespátřuje rozumného odůvodnění pro závěr, kterým by v posuzovaných souvislostech přiznal tuto legitimaci „pouhému“ zaměstnanci advokáta [ve smyslu § 37 odst. 1 písm. e) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii].
34. Nárok na odškodnění jim vzniklé nemajetkové újmy proto podle odvolacího soudu svědčí toliko žalobcům a), c), d) a e).
35. Pokud jde o formu, příp. výši odškodnění, soud prvního stupně svůj závěr o adekvátnosti peněžního odškodnění blíže nezdůvodnil. Odvolací soud má za to, že při stanovení formy odškodnění nelze přehlédnout již opakovaně akcentované postavení žalobců [a), c), d) a e)] jako právních profesionálů, vykonávajících v posuzovaných souvislostech (tj. při obhajobě obviněného) své povolání, a disponujících proto zcela nutně jistou mírou odstupu, bez níž by toto povolání vykonávat nemohli (stejně jako je tomu u soudce). Rovněž podle odvolacího soudu nelze

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

přehlédnout – a zde je již úvaha o srovnatelných případech plně na místě – že samotný obviněný byl za újmu vzniklou mu neoprávněným zařazením přepisů odposlechů do spisu v trestní věci sp. zn. 46 T 5/2015 pravomocně odškodněn právě jen omluvou s tím, že zásah do jeho imateriální sféry lze považovat za „nepatrný“. Ústavní soud přitom shledal takovou satisfakci dostačující, resp. neodůvodňující kasační zásah (viz již zmíněné usnesení ze dne 22. 9. 2020, sp. zn. III. ÚS 1844/20). Shodná forma odškodnění musí být i s přihlédnutím k tomu dostačující rovněž v případě žalobců a), c), d) a e). Jejich požadavek na zadostiučinění peněžní formou je proto nedůvodný.

36. Nárok na odškodnění konečně není promlčen, jak ve výsledku správně uzavřel soud prvního stupně (a žalovaná tomu v odvolání ani neoponovala). Šestiměsíční subjektivní promlčecí lhůta podle § 32 odst. 3 OdpŠk nemohla začít běžet dříve, než byly Blu-ray disky při hlavním líčení dne 28. 2. 2018 zpřístupněny třetím osobám (shodně viz již zmíněné usnesení zdejšího odvolacího soudu ze dne 14. 5. 2020, č. j. 25 Co 108/2020-384). Poslední den promlčecí lhůty by tak v případě neuplatnění nároku u žalované připadl na 28. 8. 2018 (§ 26 OdpŠk a § 605 odst. 2 o. z.). K předběžnému uplatnění nároku u žalované došlo dne 21. 8. 2018, tedy sedm dnů před uplynutím promlčecí lhůty, projednávání nároku v době do 21. 2. 2019 stavělo běh promlčecí lhůty po maximálních šesti měsících a žaloba tak byla podána u soudu dne 22. 2. 2019 šest dnů před jejím uplynutím.
37. Ze všech shora vyložených důvodů odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. v dotčených výrocích o věci samé tak, že zamítl požadavek všech žalobců na peněžité zadostiučinění za současného poskytnutí satisfakce omluvou toliko žalobcům a), c), d) a e). Žalobcům b) a f) nárok na odškodnění nesvědčí, a proto odvolací soud ve vztahu k nim potvrdil zamítavý výrok napadeného rozsudku co do požadované omluvy jako věcně správný (§ 219 o. s. ř.).
38. O nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.) rozhodl odvolací soud ve vztahu žalobců a), c), d) a e) a žalované ve výroku III podle zásady úspěchu ve věci (§ 224 odst. 1, § 142 odst. 3 o. s. ř.), neboť výsledek řízení projevující se tím, že poškozený dosáhne satisfakce uložením povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu, lze hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch, byť poškozenému nebylo přiznáno jím požadované plnění v celé jeho výši, případně mu byla oproti požadavku na zadostiučinění v penězích dána satisfakce toliko morální formou (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 2. 2014, sp. zn. 30 Cdo 2707/2013, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 40/2014).
39. Náklady řízení takto tedy plně úspěšných žalobců a), c), d) a e) sestávají z:
- zaplacených soudních poplatků za žalobu ve výši 4 x 2 000 Kč, tj. celkem 8 000 Kč;
 - odměny advokáta podle § 137 odst. 2 o. s. ř., § 6 odst. 1, § 7, § 9 odst. 4 písm. a) – k jeho použití viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 1. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3378/2013 – § 11 odst. 1 a § 12 odst. 4 AT za následujících 10 všem žalobcům a), c), d) a e) společných úkonů právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, písemné podání ve věci samé ze dne 8. 7. 2019, účast při jednání soudu prvního stupně dne 9. 7. 2019, písemné podání ve věci samé ze dne 13. 9. 2019, písemné podání ve věci samé ze dne 23. 1. 2020, účast při jednání soudu prvního stupně dne 28. 1. 2020, účast při jednání soudu prvního stupně dne 17. 9. 2020, účast při jednání soudu prvního stupně dne 3. 12. 2020, vyjádření k odvolání žalované proti rozsudku) po 9 920 Kč (4 x 2 480 Kč)/úkon, tj. celkem 99 200 Kč;
 - odměny advokáta za další poradu s klientem delší jedné hodiny konanou dne 15. 9. 2020 ve výši 4 960 Kč (2 x 2 480 Kč) – společný úkon v případě žalobců c) a d);
 - odměny advokáta za další poradu s klientem delší jedné hodiny konanou dne 1. 12. 2020 ve výši 2 480 Kč v případě žalobce a) – i zde šlo o společný úkon, a to s žalobkyní f);

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

- odměny advokáta za další poradu s klientem delší jedné hodiny konanou dne 17. 9. 2020 ve výši 3 100 Kč v případě žalobce e);
- náhrady hotových výdajů advokáta podle § 13 odst. 4 AT za shora uvedených 13 úkonů právní služby ve výši 3 900 Kč (13 x 300 Kč);
- náhrady za čas promeškaný účastí při jednání dne 15. 10. 2019, které bylo odročeno bez projednání věci, ve výši 4 960 Kč (§ 14 odst. 2 AT);
- náhrady za daň z přidané hodnoty, již je zástupce žalobců plátcem, v zákonné sazbě 21%, počítané podle § 137 odst. 3 písm. a) o. s. ř. z odměn a náhrad shora, činících celkem 118 600 Kč, ve výši 24 906 Kč.

40. Celkem tedy náklady řízení žalobců a), c), d) a e) před soudy obou stupňů činí částku 151 506 Kč, kterou odvolací soud za použití § 211 o. s. ř. uložil žalované zaplatit ve lhůtě k plnění podle § 160 odst. 1 část věty za středníkem o. s. ř. a k rukám advokáta žalobců podle § 149 odst. 1 o. s. ř. Prodloužená lhůta k plnění odpovídá podmínkám čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu, jimiž se žalovaná řídí při výplatě peněžních plnění. Odvolacímu soudu současně nejsou známy okolnosti, pro něž by mělo žalobcům způsobit stanovení mírně delší lhůty k plnění oproti třídní zákonné lhůtě jakoukoliv újmu.

41. Odvolací soud žalobcům a), c) a d) nepřiznal náklady zastoupení za další poradu s klientem delší jedné hodiny vykonanou shodně v srpnu roku 2019, jejímž předmětem měl být „další procesní postup“, ježto se s ohledem na stávající fázi řízení (krátce po prvním soudním jednání a duplice k žalobě a s poměrně značným časovým odstupem před dalším soudním jednáním, konaným dne 15. 10. 2019) nejednalo o účelný úkon právní služby. Žalobce e) ostatně takovou poradu „nepotřeboval“ a z obsahu spisu neplynou žádné objektivní okolnosti, jež by měly vyvolat potřebu jejího účelného vykonání. Žalobcům nepřisluší ani navýšení odměny na dvojnásobek za podanou žalobu a podání ze dne 13. 9. 2019, ježto se nejednalo o mimořádně obtížné úkony právní služby. Za podání povahy průvodních dopisů k připojeným důkazům žalobcům nepřisluší ani odměna, ani náhrada nákladů, neboť nejde o úkony právní služby ve smyslu advokátního tarifu.

42. O nákladech řízení před soudy obou stupňů (§ 224 odst. 2 o. s. ř.) ve vztahu mezi žalobci b) a f) a žalovanou rozhodl odvolací soud ve výroku IV podle § 224 odst. 1, § 142 odst. 1 a § 151 odst. 3 o. s. ř., podle nichž přiznal vůči těmto žalobcům úspěšné žalované náhradu nákladů řízení neuhrazených žalované již v jeho předchozím průběhu žalobci Z., K. a M.. Jedná se tak již jen o tři paušální náhrady hotových výdajů po 300 Kč za účast při jednání soudu prvního stupně ve dnech 17. 9. 2020 a 3. 12. 2020 a odvolání proti rozsudku, podle § 1 odst. 3 písm. c) a f) vyhlášky č. 254/2015 Sb. O lhůtě k plnění v tomto výroku bylo rozhodnuto podle § 211 a § 160 odst. 1 část věty před středníkem o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je v rozsahu, v němž jím byl rozsudek soudu prvního stupně změněn ve vztahu k žalobcům a), c), d) a e) a potvrzen ve vztahu k žalobcům b) a f) co do požadavku na poskytnutí omluvy, **přípustné** dovolání k Nejvyššímu soudu České republiky prostřednictvím soudu prvního stupně rozhodujícího v této věci ve lhůtě dvou měsíců ode dne jeho doručení, avšak jen za splnění podmínek dle § 237 o. s. ř., tedy jestliže napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jan Hlavatý.

V rozsahu, v němž odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně co do požadavku na zaplacení částky 25 000 Kč každému z žalobců, **není** proti tomuto rozsudku dovolání **přípustné**.

Dovolání **není** rovněž **přípustné** jen proti výrokům o nákladech řízení.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo na nařízení exekuce.

Praha 13. srpna 2021

JUDr. Eliška Mrázková v. r.
předsedkyně senátu